

РЕД ЗА ПЕНСИОНИРАНЕ НА УЧИТЕЛИТЕ ОТ 01 ЯНУАРИ 2013 ГОДИНА

I. Условия за пенсиониране:

До 31 декември 2020 г. включително учителите могат да ползват специален ред за пенсиониране за осигурителен стаж и възраст, регламентиран с разпоредбите на § 5 от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване (ПЗР на КСО) и чл. 19 и 19а от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС).

§5 (1) До 31 декември 2020 г. включително учителите придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и за възраст 3 години по-рано от възрастта им по чл.68, ал.1 и учителски осигурителен стаж, както следва:

1. до 31 декември 2011 г. – 25 години за жените и 30 години за мъжете;
2. от 31 декември 2011 г. – осигурителният стаж от т. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща година с 4 месеца до достигане на 28 години за жените и 33 години за мъжете.

1. С § 5, ал. 1 от ПЗР на КСО е уредена възможността за ранно пенсиониране на учителите от Учителския пенсионен фонд. За да ползват това право към датата на освобождаване от учителска длъжност, трябва да са изпълнили две условия:

- *навършена възраст 3 години по-рано от възрастта им, на която биха се пенсионирали за осигурителен стаж и възраст по общия ред на чл. 68, ал. 1 на КСО;*
- наличие на определена продължителност на учителски стаж, който се увеличава ежегодно с по 4 месеца до достигане на на 28 години за жените и 33 години за мъжете.

Условията за възраст и необходимия учителски стаж за ранно пенсиониране от Учителския пенсионен фонд по години:

Година	Жени		Мъже	
	Възраст (години)	Осигурителен-учителски стаж (години)	Възраст (години)	Осигурителен-учителски стаж (години)
2013 г.	58 г. и 8 м.	25 г. и 8 м.	61 г. и 8 м.	30 г. и 8 м.
2014 г.	59 г.	26 г.	62 г.	31 г.
2015 г.	59 г. и 4 м.	26 г. и 4 м.	62 г.	31 г. и 4 м.
2016 г.	59 г. и 8 м.	26 г. и 8 м.	62 г.	31 г. и 8 м.
2017 г.	60 г.	27 г.	62 г.	32 г.
2018 г.	60 г.	27 г. и 4 м.	62 г.	32 г. и 4 м.
2019 г.	60 г.	27 г. и 8 м.	62 г.	32 г. и 8 м.
2020 г.	60 г.	28 г.	62 г.	33 г.

2. На учител, който се пенсионира по реда на § 5, ал. 1 от ПЗР на КСО, се изплаща срочна пенсия за ранно пенсиониране от Учителския пенсионен фонд, чийто размер се намалява с 0,2 на сто за всеки месец, който не му достига до навършване на възрастта му по чл. 68, ал.1 от КСО. От датата на навършване на общата пенсионна възраст пенсията му за осигурителен стаж и възраст започва да се изплаща в пълен размер от фонд „Пенсии”.

3. Специален ред е предвиден и с разпоредбата на § 5, ал. 3 от ПЗР на КСО. Той се отнася за учителите, които са придобили право на ранно пенсиониране при условията на § 5, ал. 1 от ПЗР на КСО, **но не са го ползвали**. Те могат да се пенсионират при общите условия за навършена възраст и продължителност на осигурителния стаж на чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО. В този случай пенсиите им за осигурителен стаж и възраст се изплащат от фонд „Пенсии”, а от Учителския пенсионен фонд получават **добавка в размер на 0,2 на сто от пенсията за всеки месец, за който имат осигурителна вноска във фонда след придобиване право на ранна учителска пенсия.**

Общи условия за навършена възраст и продължителност на осигурителния стаж на чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО

Година	Жени		Мъже	
	Възраст (години)	Осигурителен стаж (години)	Възраст (години)	Осигурителен стаж (години)
2013 г.	60 г. и 8 м.	34 г. и 8 м.	63 г. и 8 м.	37 г. и 8 м.
2014 г.	61 г.	35 г.	64 г.	38 г.
2015 г.	61 г. и 4 м.	35 г. и 4 м.	64 г. и 4 м.	38 г. и 4 м.
2016 г.	61 г. и 8 м.	35 г. и 8 м.	64 г. и 8 м.	38 г. и 8 м.
2017 г.	62 г.	36 г.	65 г.	39 г.
2018 г.	62 г. и 4 м.	36 г. и 4 м.	65 г.	39 г. и 4 м.
2019 г.	62 г. и 8 м.	36 г. и 8 м.	65 г.	39 г. и 8 м.
2020 г.	63 г.	37 г.	65 г.	40 г.

4. Третата възможност е уредена с § 5, ал. 4 от ПЗР на КСО. По този ред учителите, които към датата на освобождаване от учителска длъжност имат необходимия учителски осигурителен стаж, могат да се пенсионират след навършване на общата пенсионна възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, дори и да нямат изискуемата се обща продължителност на осигурителния стаж чл. 68, ал. 2 от КСО. Те получават пенсия за осигурителен стаж и възраст в пълен размер, която **до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 3** от КСО се изплаща от Учителския пенсионен фонд, след което е за сметка на фонд „Пенсии”.

Условията за пенсиониране на учителите по § 5, ал. 4 от ПЗР на КСО:

Година	Жени		Мъже	
	Минимална възраст (години)	Осигурителен-учителски стаж (години)	Минимална възраст (години)	Осигурителен-учителски стаж (години)
2013 г.	60 г. и 8 м.	25 г. и 8 м.	63 г. и 8 м.	30 г. и 8 м.
2014 г.	61 г.	26 г.	64 г.	31 г.
2015 г.	61 г. и 4 м.	26 г. и 4 м.	64 г. и 4 м.	31 г. и 4 м.
2016 г.	61 г. и 8 м.	26 г. и 8 м.	64 г. и 8 м.	31 г. и 8 м.
2017 г.	62 г.	27 г.	65 г.	32 г.
2018 г.	62 г. и 4 м.	27 г. и 4 м.	65 г.	32 г. и 4 м.
2019 г.	62 г. и 8 м.	27 г. и 8 м.	65 г.	32 г. и 8 м.
2020 г.	63 г.	28 г.	65 г.	33 г.

Общи условия за пенсиониране на лицата, които нямат достатъчно осигурителен стаж, по чл. 68, ал. 3 от КСО:

Година	Жени		Мъже	
	Възраст (години)	Минимален осигурителен стаж (години)	Възраст (години)	Минимален осигурителен стаж (години)
2013 г.	65 г. и 8 м.	15 г.	65 г. и 8 м.	15 г.
2014 г.	66 г.	15 г.	66 г.	15 г.
2015 г.	66 г. и 4 м.	15 г.	66 г. и 4 м.	15 г.
2016 г.	66 г. и 8 м.	15 г.	66 г. и 8 м.	15 г.
2017 г.	67 г.	15 г.	67 г.	15 г.

5. Таблица на общите условия за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст считано от 01.01.2013 година с включена дата на раждане:

Година	Пол	Стаж	Възраст	Дата на раждане	Възраст по чл.68, ал.3 КСО	Дата на раждане
2012	жена	34г.и 4мес.	60г.и 4мес.	до 01.09.1952 г.	65г.и 4мес.	до 01.09.47 г.
	мъж	37г.и 4мес.	63г.и 4мес.	до 01.09.1949 г.		
2013	жена	34г.и 8мес.	60г.и 8мес.	01.09.52 г.-30.04.53 г.	65г.и 8мес.	01.09.47 г.-30.04.48 г.
	мъж	37г.и 8мес.	63г.и 8мес.	01.09.49 г.-30.04.50 г.		
2014	жена	35г.	61г.	01.05.53 г.-31.12.53 г.	66г.	01.05.48 г.-31.12.48 г.
	мъж	38г.	64г.	01.05.50 г.-31.12.50 г.		

2015	жена	35г.и 4мес.	61г.и 4мес.	01.01.54 г.-31.08.54 г.	66г.и 4мес.	01.01.49 г.-31.08.49 г.
	мъж	38г.и 4мес.	64г.и 4мес.	01.01.51 г.-31.08.51 г.		
2016	жена	35г.и 8мес.	61г.и 8мес.	01.09.54 г.-30.04.55 г.	66г.и 8мес.	01.09.49 г.-30.04.50 г.
	мъж	38г.и 8мес.	64г.и 8мес.	01.09.51 г.-30.04.52 г.		
2017	жена	36г.	62г.	01.05.55 г.-31.12.55 г.	67г.	01.05.50 г.-31.12.50 г.
	мъж	39г.	65г.	01.05.52 г.-31.12.52 г.		
2018	жена	36г.и 4мес.	62г.и 4мес.	01.01.56 г.-31.08.56 г.	67г.	1951 г.
	мъж	39г.и 4мес.	65г.	1953 г.		
2019	жена	36г.и 8мес.	62г.и 8мес.	01.09.56 г.-30.04.57 г.	67г.	1952 г.
	мъж	39г.и 8мес.	65г.	1954 г.		
2020	жена	37г.	63г.	01.05.57 г.-31.12.57 г.	67г.	1953 г.
	мъж	40г.	65г.	1955 г.		
2021	жена	37г.	63г.	1958 г.	67г.	1954 г.
	мъж	40г.	65г.	1956 г.		

6. Таблица за право на ранно пенсиониране на учители считано от 01.01.2013 година с включена дата на раждане:

Година	Пол	Учителски осигигурителен стаж	Възраст	Дата на раждане
2011	жена	25г.	57г.	до 01.01.1955 г.
	мъж	30г.	60г.	до 01.01.1952 г.
2012	жена	25г.и 4мес.	67г.и 4мес.	до 01.09.1955 г.
	мъж	30г.и 4мес.	60г.и 4мес.	до 01.09.1952 г.
2013	жена	25г.и 8мес.	58г.и 8мес.	до 01.05.1955 г.
	мъж	30г.и 8мес.	61г.и 8мес.	до 01.05.1952 г.
2014	жена	26г.	59г.	до 01.01.1956 г.
	мъж	31г.	62г.	до 01.01.1953 г.
2015	жена	26г.и 4мес.	59г.и 4мес.	до 01.09.1956 г.
	мъж	31г.и 4мес.	62г.	до 01.01.1954 г.
2016	жена	26г.и 8мес.	59г.и 8мес.	до 01.05.1957 г.
	мъж	31г.и 8мес.	62г.	до 01.01.1955 г.
2017	жена	27г.	60г.	до 01.01.1958 г.
	мъж	32г.	62г.	до 01.01.1956 г.
2018	жена	27г.и 4мес.	60г.	до 01.01.1959 г.
	мъж	32г.и 4мес.	62г.	до 01.01.1957 г.

2019	жена	27г.и 8мес.	60г.	до 01.01.1960 г.
	мъж	32г.и 8мес.	62г.	до 01.01.1958 г.
2020	жена	28г.	60г.	до 01.01.1961 г.
	мъж	33г.	62г.	до 01.01.1959 г.

II. Учителски стаж

Продължителността на осигурителния стаж се доказва пред териториалното поделение на Националния осигурителен институт (НОИ) с редовно оформена трудова книжка или удостоверение обр. УП-3, които се издават от осигурителя въз основа на данните от изплащателните ведомости и друга първична отчетна информация.

С чл. 19, ал. 1 от НПОС е дадено легално определение на **учителски трудов стаж** – това е осигурителният стаж, положен на учителска или възпитателска длъжност в учебни и възпитателни заведения. Учебни и възпитателни заведения по смисъла на тази разпоредба са създадените по реда на Закона за народната просвета. Учителските или възпитателските длъжности са: „младши учител”, „учител”, „старши учител”, „главен учител”, „младши възпитател”, „възпитател”, „старши възпитател”, „главен възпитател”.

За **учителски** се счита и осигурителният стаж на директорите и заместник-директорите на учебни и възпитателни заведения, като за тях е поставено и изрично условие – да са изпълнили пълната норма задължителна преподавателска работа.

Условието за изпълнена пълна норма за задължителна преподавателска работа се отнася и за лицата, заемащи длъжности по списък, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката, съгласуван с управителя на НОИ. Освен това те трябва да отговарят и на изискванията за заемане на длъжността учител или възпитател съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност. Този списък включва следните длъжности:

1. Помощник-директор с преподавателска заетост
2. Ръководител на филиал в МУЦТПО
3. Ръководител на учебно-изчислителен център
4. Педагогически съветник
5. Хореограф
6. Корепетитор
7. Логопед
8. Педагог
9. Психолог
10. Инструктор по трудово обучение

11. Дружинен ръководител
12. Преподавател
13. Рехабилитатор
14. Инструктор по кормилни упражнения
15. Учител-методик – от учебната 2010/2011г.
16. Възпитател-методик – от учебната 2010/2011г.

Длъжностите „учител-методик” и „възпитател-методик” се въвеждат от от учебната 2010/2011 година, поради което положението на тези длъжности осигурителен стаж се зачита за учителски от този момент.

Пълните норми за задължителна преподавателска работа са тези, които са утвърдени с нормативен акт за съответните длъжности в отделните видове и степени училища и учебни и възпитателни заведения. Обстоятелството и периодите, през които лицата са изпълнили пълната норма за задължителна преподавателска работа, се удостоверяват от съответното учебно или възпитателно заведение въз основа на утвърдените в началото на всяка учебна година списъци обр.1, материални книги или изплащателни ведомости. На лицата, заемащи горепосочените длъжности, които не са изпълнявали пълната норма за задължителна преподавателска работа, както и на тези, които нямат определена такава, осигурителният стаж в учебни и възпитателни заведения не се зачита за учителски.

За **учителски**, по силата на чл. 19, ал. 4 от НПОС, се зачита и осигурителният стаж, положен след 1 януари 2007 г. на длъжността „възпитател” в домовете за деца, лишени от родителска грижа, и осигурителният стаж, положен след 1 януари 2008 г. на длъжността „възпитател” в останалите специализирани институции за предоставяне на социални услуги за деца или в други места за предоставяне на социални услуги в общността, както и осигурителният стаж, положен след 1 януари 2009 г. на длъжността „педагог” или „възпитател” в домовете за медико-социални грижи за деца и в детските ясли.

Съгласно чл. 36, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, социалните услуги за деца, предоставяни в общността са:

- Дневен център;
- Център за социална рехабилитация и интеграция;
- Център за настаняване от семеен тип;
- Център за временно настаняване;
- Център за обществена подкрепа;
- Център за работа с деца на улицата;
- Социално учебно-професионален център;

- Кризисен център;
- Приюти.

Съгласно чл. 36, ал. 2 от същия нормативен документ, специализираните институции за предоставяне на социални услуги за деца са:

- Дом за деца, лишени от родителска грижа;
- Дом за деца с физически увреждания;
- Дом за деца с умствена изостаналост.